

Rodiče dvojčat a víceračat mají od letošního roku vyšší rodičovskou. Dříve dostávali stejně jako matka či otec jednoho dítěte, nyní mohou vyčerpat místo 220 tisíc korun celkem 330 tisíc korun.

Čtyřčata v zahraničí

V květnu 2016 se v kanadské provincii Alberta narodila jednovaječná čtyřčata Abigail, Emily, Grace a McKayla. Rodiče Tim a Bethani Webbovi se se svými děvčátky rázem stali raritou, pravděpodobnost narození jednovaječných čtyřčat je jedna ku 67 milionům. Čtyřčata byla počata přirozeně a v rodině se nikdy nenarodila ani dvojčata. Jak je v Kanadě běžné, pomoc rodina získala ze svého blízkého okolí - místní komunita pro rodinu uspořádala sbírku finanční i materiální a s péčí o děti pomáhali místní dobrovolníci.

Předchozí narození jednovaječných přirozeně počatých čtyřčat - také holčiček -

zaznamenali v Lipsku. Čtyřčata se narodila v lednu 2012 jednatřicetileté matce o deset týdnů před plánovaným termínem porodu. Všechny děti se narodily zdravé, jen jedna z holčiček musela být dočasně napojena na přístroje. Do roku 2016 bylo na celém světě evidováno pouze 65 jednovaječných čtyřčat, z toho 43 ženského pohlaví.

Poslední čtyřčata, o kterých bych se ráda zmínila, jsou čtyřčata narozená v červenci 2016 v Buikwe v Ugandě. Narodila se v České nemocnici, která v Buikwe vznikla v roce 2007 a provozuje ji Arcidiecézní charita Praha ve spolupráci s tamními partnery. Čtyřčata (holčičky) se narodila císařským řezem, vážila od 1,4 do 1,7 kg a jsou zdravá. Pomoc rodině opět poskytli lidé z blízkého i vzdálenějšího okolí zejména s materiální pomocí, ale i s finančními příspěvky, rodina má se čtyřčaty celkem devět dětí. Celé těhotenství si maminka myslela, že čeká dvojčata. Okamžitá pomoc přišla

od České nemocnice sv. Karla Lwangy, která ze svého sociálního fondu uhradila léčebné výlohy a najala pečovatelku, která matce pomáhala s péčí o novorozence.

Jak je vidět z výše uvedeného, narození čtyřčat je výjimečné všude na světě. Ale to, s čím se rodiny musejí vyrovnat, je zpravidla všude stejné - finanční náročnost, náhle velká rodina, fyzické i psychologické vyčerpání zejména v prvních letech a často i sociální izolovanost.

Autorka Mgr. Klára Vítková Rulíková (rulikova@dvojcata.cz) se dlouhodobě věnuje problematice rodinné politiky, vícečetných porodů, výchově a vývoji dvojčat a víceračat, je autorkou několika publikací na tato témata a zakladatelkou prvního Klubu dvojčat a víceračat v ČR. V letech 2008–2018 působila na Ministerstvu práce a sociálních věcí a na Ministerstvu zdravotnictví.

Informační servis čtenářům

Workshop: Systém hodnocení složitosti, odpovědnosti a namáhavosti prací a jejich využití při odměňování a ochraně zaměstnanců

Lenka Říhová

Dne 25. 5. 2018 uskutečnil Výzkumný ústav práce a sociálních věcí workshop realizovaný v rámci dlouhodobého projektu *Hodnocení složitosti, odpovědnosti a namáhavosti prací a jejich využití při odměňování a ochraně zaměstnanců*. Jeho hlavní obsahovou náplní bylo seznámení s cíli a významem projektu, s poznatky a zkušenostmi získanými z jeho dosavadní realizací a získání zpětné vazby, názorů a připomínek účastníků workshopu k dosavadním výstupům a dalšímu zaměření výzkumu. V rámci workshopu byli účastníci seznámeni s významem klasifikací prací a činností podle hledisek složitosti, odpovědnosti a namáhavosti a s jejich úlohou a využitím ve státní politice ochrany mzdy, při tvorbě systémů odměňování zaměstnanců v pracovním poměru a dalších skupin osob v obdobných vztazích. Workshopu se účastnili zástupci celé řady institucí, například: MF ČR, MV ČR, MŠMT ČR, MPSV ČR, Kancelář veřejného ochránce práv, MHMP, ale i zástupci akademické sféry z ČVUT či VŠE.

Úvodní slovo a moderace workshopu náležela Ing. Lence Říhové (vedoucí projektu *Hodnocení složitosti, odpovědnosti a namáhavosti prací*), která představila cíl / víze projektu, a to v podobě vytvoření nástroje rovného odměňování a dodržení principu spravedlivé odměny za práci pomocí relevantního ohodnocení složitosti, odpovědnosti a namáhavosti prací.

Klasifikace prací a činností podle hodnoty dané jejich složitostí, odpovědností a namáhavostí

Klasifikace prací a činností podle hodnoty dané jejich složitostí, odpovědností a namáhavostí je základem všech regulovaných systémů odměňování i způsobů ochrany mzdy uplatňovaných v České republice. Ne-

závislé, transparentní a objektivní odstupňování prací a činností podle těchto hledisek má v našich podmínkách hlubokou tradici a snad je možné konstatovat, že je širokou veřejností i respektované. Vzhledem k tomu, že se prostřednictvím klasifikace prací a činností diferencuje zpravidla největší část výdělků nebo zaručuje právo na minimální vyšší odměny, vnáší tato klasifikace do systémů odměňování i ochrany žádoucí stabilitu. Na kvalitě klasifikačních systémů a procesů hodnocení složitosti, odpovědnosti a namáhavosti jsme proto osudově závislí. Zároveň je nutné konstatovat, že specifikace hledisek hodnocení a jejich udržení ve stavu odpovídajícím aktuálním současným, příp. mírně budoucím potřebám, určení jejich správné váhy, jejich odstupňování a vyvážení do uceleného systému vůbec není

jednoduchá věc a vždy byl tento proces předmětem poměrně náročného výzkumu spojeného se zcela pragmatickým ověřením výsledků v praxi. Jedná se o proces komplikovaný o to víc, že jeho uvedení v život není možné ověřovat na zkoušku v laboratoři, ale pouze naostro přímo v praxi s veškerou odbornou věcnou i politickou odpovědností za úspěch či neúspěch.

Výstupy projektu

Výstupy, které jsou zároveň podmínkou úspěšného fungování tarifních soustav lze vymezit následovně:

1. Certifikovaná metodika: Objektivní, transparentní a odladěný nástroj hodnocení, jehož prostřednictvím bude možné

posoudit složitost, odpovědnost a namáhavost jakékoliv práce a činnosti. Požaduje se vyvážený a srozumitelný soubor aktuálních hledisek pro ohodnocení všech aspektů složitosti prací a činností. Hlediskům musí být přiznána odpovídající váha a musí být zároveň logicky a srozumitelně odstupňována od nejnižší do maximální míry jejich působení. Nazýváme tento nástroj metodou hodnocení.

2. Nezávisle a nestranně zhodnocený soubor reprezentativních prací a činností, který bude základem pro tvorbu konkrétních nástrojů mzdové a platové politiky. Pracovně označujeme tento soubor etalonem nebo sborníkem prací a činností.
3. Navržení systému objektivního, nestranného, soustavného a transparentního hodnocení. Rozumíme tímto systémem proces a postupy uplatňování zásad tvorby příslušných nástrojů mzdové a platové politiky. Od způsobu formulace prací a činností, jejich ověřování až po postupy hodnocení.

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR ani žádný jiný exekutivní orgán nemá možností vlastními silami zkoumat aspekty společenského vývoje, které ovlivňují hodnotu práce, rozebírat jejich vliv na jednotlivá hlediska hodnocení a jejich váhu a utvářet odpovídající nástroje hodnocení. Na druhé straně je však z hlediska své působnosti za jejich kvalitu odpovědné. Lze tak považovat za příznivou shodu okolností, že může využít kapacit svého rezortního výzkumného pracoviště, které je schopné a ochotné se tvorbou a aktualizací nástrojů hodnocení zabývat a zajistit.

Pro pochopení komplexnosti problematiky byla následně věnována pozornost historickému kontextu hodnocení prací na území dnešní České republiky od 1. pol. 20. století po současnost a deskriptivně současně využívané analytické metody hodnocení složitosti, odpovědnosti a namáhavosti práce. Dále následovaly výstupy analýzy současného využití metody hodnocení prací u nás i v zahraničí, především ve Velké Británii.

K osvětlení zkušeností s hodnocením složitosti, odpovědnosti a namáhavosti prací vystoupil Ing. Miroslav Mačuha (Ministerstvo práce, sociálních věcí a rodiny Slovenské republiky). Obzvláště přínosná se jevila slovenská zkušenost při samotné aplikaci analytické metody. Ovšem zároveň sám Ing. Mačuha připomenul důležitost vědeckého zkoumání v této oblasti, která, na rozdíl od situace v České republice, na Slovensku chybí.

Průběh realizace projektu a diskuse workshopu

V druhé polovině workshopu bylo příslušným výzkumným týmem Výzkumného

ústavu práce a sociálních věcí, v. v. i. představeno samotné testování současné analytické metody hodnocení prací a její možné úpravy na základě zjištěných společenských i technologických trendů.

Během workshopu zazněla celá řada otázek, připomínek a nápadů, přičemž za obzvláště cenné připomínky z řad účastníků workshopu lze vymezit především následující:

František Alinče velice uvítal přínosy současného výzkumu v projednávané oblasti a doporučil řešit hodnocení složitosti, odpovědnosti a namáhavosti jednotlivých prací v návaznosti na zařazování do tarifních tříd a podnítil další diskuzi k vazbě systému hodnocení a počtu platových tříd.

Mgr. Michaela Komanická (MHMP) navázala na podnět pana Alinče k aktivnímu řešení vhodnosti současného počtu tříd a přispěla poznatky z praxe pro oblasti zařazování prací do platových tříd v rámci okresů/krajů. Na závěr vyjádřila plnou podporu prezentovanému výzkumu.

Ing. Vladimíra Špetová (MHMP) Velmi pozitivně vítala, že probíhá osvěta v oblasti hodnocení složitosti, odpovědnosti a namáhavosti prací spolu s vyjádřeným přáním realizace většího množství osvětových akcí nejen odborné, ale i širší veřejnosti.

JUDr. Jiřina Castorena Sanchez Vrábková (Projekt 22 % k rovnosti, MPSV ČR) potvrdila důležitost osvěty v oblasti hodnocení složitosti, odpovědnosti a namáhavosti prací široké odborné veřejnosti i z důvodu značného významu hodnocení složitosti, odpovědnosti a namáhavosti prací pro otázky rovného odměňování mužů a žen.

Ing. Miroslav Jeník (MV ČR) stejně jako další účastníci workshopu velmi pozitivně hodnotil výstupy i cíl výzkumné činnosti v diskutované oblasti a potvrdil, že vhodně nastavená certifikovaná metodika, stejně tak jako poznatky z daného výzkumu mají význam i pro hodnocení složitosti, odpovědnosti a namáhavosti prací ozbrojených složek.

JUDr. Eva Rottová (MPSV ČR) poděkovala za veškeré činnosti realizované v rámci projektu a mimo jiné podotkla, že pro úspěšnou aplikaci výsledné certifikované metodiky pro hodnocení složitosti, odpovědnosti a namáhavosti prací je naprosto nezbytná osvěta veřejnosti, která nyní chybí a dochází tak v praxi k nepochopení samotné podstaty složitosti, odpovědnosti a namáhavosti prací. Dále upozornila na navazující problém hodnocení složitosti, odpovědnosti a namáhavosti prací, kterým je odměňování zaměstnanců, a to obzvláště problematika nastavování odměň a příplatků.

Mgr. Zuzana Brücknerová (MV ČR, sekce za státní službu) představila typické problémy z praxe, které úzce souvisí se spravedlivým ohodnocením složitosti, odpovědnosti a namáhavosti práce, a to především v oblasti návaznosti hodnocení prací a zařazení do příslušné platové třídy. Na základě svých zkušeností proto vyjádřila podporu výzkumné činnosti v diskutované oblasti. Dále upozornila na důležitost celospolečenské shody nad přístupem k hodnocení prací, který úzce souvisí s informováním a diskuzí nad průběžnými výsledky výzkumu.

Závěry

Sumarizace přednesených příspěvků, stejně jako zpětná vazba účastníků workshopu potvrzuje nezbytnost výzkumu vlivu současných společenských a technologických změn v oblasti hodnocení složitosti, odpovědnosti a namáhavosti prací, stejně jako vytvoření certifikované metodiky pro spravedlivé hodnocení složitosti, odpovědnosti a namáhavosti práce.

Mimo vyslovené podpory a užitečnosti projektu bylo možno formulovat tyto další závěry:

1. Zvýšit povědomí o objektivitě, transparentnosti a aktuálnosti metod a procesů hodnocení složitosti, odpovědnosti a namáhavosti prací.
2. Zapojit širší uživatelskou veřejnost do typování aspektů ovlivňujících hodnotu lidské práce.
3. Zapojit širší uživatelskou veřejnost do utváření reprezentativního výčtu prací a činností k ověřování metod hodnocení a k utváření konkrétních nástrojů odměňování a ochrany (katalogů, seznamů).
4. Zapojit zástupce jednotlivých oblastí, odvětví a oborů do procesu hodnocení prací a činností s cílem vytvoření jednotného hierarchického systému hodnocení, zajišťujícího uplatňování jednotných zásad hodnocení a zároveň zpětnou vazbu za všechny oblasti, ve kterých se práce a činnosti vykonávají.

Afilace:

Příspěvek byl vytvořen v rámci projektu Hodnocení složitosti, odpovědnosti a namáhavosti prací, který je realizován díky institucionální podpoře Ministerstva práce a sociálních věcí ČR.

Autorka Ing. Lenka Říhová, Ph.D. (lenka.rihova@vupsv.cz) působí jako výzkumná pracovníce Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí, v. v. i. (Research Institute for Labour and Social Affairs - RILSA), Dělnická 213/12, Praha 7, Česká republika.